

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

« 09 » 2017

О.Б.Жильцов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Спеціальності

023 Образотворче мистецтво*, декоративне мистецтво, реставрація (Образотворче
мистецтво)

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Київ – 2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Спеціальності

023 Образотворче мистецтво*, декоративне мистецтво, реставрація (Образотворче мистецтво)
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Київ – 2017

Педагогіка і психологія: робоча програма [для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 023 Образотворче мистецтво*, декоративне мистецтво, реставрація (Образотворче мистецтво)] / І.В. Леонтьєва, С.О. Подофей. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017 р. – 39 с.

Розробники:

Леонтьєва Інна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

Подофей Світлана Олексіївна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Протокол № 1 від 06.09. 2017 року

Завідувач кафедри теорії та історії педагогіки

“_____” _____ Хоружа Л.Л.
_____ 2017 року

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Протокол № 1 від 06.09. 2017 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

“_____” _____ Іванюк Г.І.
_____ 2017 року

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

“_____” _____ Машовець М.А.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Структура програми навчальної дисципліни	8
I. Опис предмета навчальної	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни	9
III. Програма	10
ЧАСТИНА I. Психологія	10
<i>Змістовий модуль I. Психологія як наука. Психіка як осередок життя</i>	10
<i>Змістовий модуль II. Пізнавальні та емоційно-вольові процеси.</i>	11
Психологія спілкування та міжособистісні стосунки	
ЧАСТИНА II. Педагогіка	12
<i>Змістовий модуль III. Основи педагогічних знань та теорії навчання</i> ...	12
<i>Змістовий модуль IV. Основи теорії виховання та практика виховання</i> .	13
<i>Змістовий модуль V. Управління в галузі освіти</i>	14
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка та психологія» ..	15
V. Плани семінарських занять	17
VI. Завдання для самостійної роботи	26
VII. Карта самостійної роботи студента	29
VIII. Система поточного та підсумкового контролю	30
IX. Методи навчання	32
X. Методичне забезпечення	33
XI. Питання для самоконтролю	33
XII. Рекомендована література	37
Основна	37
Додаткова	38

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Педагогіка і психологія» є нормативним документом Київського Університету імені Бориса Грінченка, який розроблено спільно кафедрами теорії та історії педагогіки й педагогіки та психології Педагогічного інституту на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану усіх напрямів підготовки денної форми навчання. Програма визначає обсяги навчального матеріалу, який повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики, загальних, фахових та спеціальних компетентностей, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Педагогіка і психологія», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Педагогіка і психологія» є фундаментальною дисципліною психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки **завдань фундаментальної професійної підготовки майбутніх фахівців**, зокрема: розуміння та усвідомлення сучасної парадигми виховання й освіти в Україні; опанування теоретико-методологічною та методичною основою національної системи освіти; формування особистості громадянина, світогляду, життєвих настанов і орієнтирів; ознайомлення з нормативно-правовою базою у сфері освіти; володіння технологіями формування особистості майбутнього педагога та готовності до професійного самовдосконалення й саморозвитку, продуктивної педагогічної діяльності. В освоєнні психологічної науки перед студентами визначаються такі завдання: оволодіння основними психологічними поняттями, теоретичними та методологічними основами вивчення психічної діяльності особистості, вищих психічних функцій; формування навичок практичного застосування знань про психологічний розвиток особистості у професійній діяльності.

У навчальних планах усіх напрямів підготовки ОР бакалавр «Педагогіка і психологія» є основною навчальною дисципліною, яка має забезпечити формування необхідних теоретичних знань та практичних умінь майбутніх педагогічних працівників. Опрацювання запропонованого курсу повинно закласти надійне підґрунтя самостійного психолого-педагогічного мислення студентів, сформувати уміння осмислювати педагогічну діяльність, навчити приймати виважені, оптимальні, ефективні і доцільні з наукової точки зору рішення у розв'язанні педагогічних завдань.

Мета курсу – забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів до виконання функціональних обов'язків майбутніх педагогічних працівників; створити умови, наближені до практичної професійної діяльності; забезпечити творчий розвиток особистості студента, озброїти майбутніх фахівців системою психологічних знань як базовим підґрунтям майбутньої професійної діяльності; створити науково-обґрунтовані передумови для стимулювання самопізнання і саморозвитку особистості; сприяти підвищенню загальної психологічної культури в умовах гуманізації суспільних відносин.

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків вчителя, педагога;
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність.
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях.
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності.
- формування свідомого ставлення до сутності та соціального значення педагогічної діяльності.
- ознайомлення з історичним розвитком та етнопедагогічними особливостями світової педагогічної думки й освітянської галузі України;
- моделювання та розв'язування психолого-педагогічних ситуацій;
- формування творчої всебічно розвиненої особистості студента – майбутнього педагога;
- ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, розвитку творчого потенціалу учнів, управління в системі загальної середньої освіти;
- опанування знань про психологічні особливості шкільного періоду життя людини й усвідомлення закономірностей особистісного зростання;
- формування професійного мислення майбутніх фахівців, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої педагогічної діяльності.

Внаслідок опанування змісту нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія» у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі **загальні та спеціальні (фахові) компетентності**:

- спроможність ефективно планувати та організовувати власну педагогічну діяльність та навчально-виховну роботу у відповідності з основними педагогічними закономірностями та принципами;
- планувати педагогічну діяльність, доцільно визначати мету, завдання та зміст навчання та виховання, застосовувати на практиці відповідними формами, методами та засобами;
- використовувати інноваційні технології навчання, інтерактивні методи навчання;
- здатність до постійного самовдосконалення задля підвищення власного рівня професійної компетентності;
- спроможність організовувати сприятливе комунікативне середовище для взаємодії у системі «вчитель-студент»;
- здатність до рефлексії, уміння діагностувати результати навчальних досягнень учнів;
- спроможність займатися самоосвітою, самовдосконаленням, новими прогресивними технологіями навчання та виховання, засобами їх реалізації;
- спроможність розуміти психіку людини та її потреби, мотиви у діяльності; визначати емоційний стан людини, її почуття, вміти свідомо регулювати їх;
- враховувати особливості людини, закономірності психічної діяльності, характер, психічні стани, чинники, що впливають на функціонування психіки людини в різних видах життєдіяльності;
- використовувати психолого-педагогічні знання в професійній діяльності.

Оволодіння системою педагогічних знань та умінь має підготувати студентів до

творчої і плідної реалізації закону України «Про освіту», Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, Концепції національно-педагогічного виховання дітей та молоді, створювати надійну основу для формування педагогів нової формації, яка має забезпечити розвиток і становлення національної школи, її демократичної і гуманістичної сутності.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 180 год.; із них 42 год. – лекції; 42 год. – семінарські заняття; 8 год. – модульний контроль; 28 год. – самостійна робота, 60 год. – семестровий контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Педагогіка і психологія" завершується екзаменом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес розвитку і становлення особистості в різному соціальному середовищі, психолого-педагогічні основи навчання і виховання людини, самовиховання і самоосвіта людини, особливості психологічних станів людини, її властивостей, процесів та взаємодії.

Курс: підготовка (бакалаврів, магістрів, підвищення кваліфікації)	Спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 6 кредитів</p> <p>Модулі: 2 модулі; 6 змістових</p> <p>Загальний обсяг дисципліни: 180 год.</p> <p>Тижневих годин: 2 год.</p>	<p>Галузь знань: <i>02 Культура і мистецтво</i></p> <p>Спеціальність: <i>023 Образотворче мистецтво*, декоративне мистецтво, реставрація (Образотворче мистецтво</i></p> <p>Освітній рівень <i>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1 Семестр: 1-2</p> <p>Аудиторні заняття: 84 години, з них: Лекції (теоретична підготовка): 42 години Семінарські заняття: 42 годин Самостійна робота: 28 годин Модульний контроль: 8 годин</p> <p>Вид контролю: іспит (30 годин)</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторні	Лекцій	Семінарських	Модульний контроль	Самостійна робота
Частина I. Психологія							
Змістовий модуль I. Психологія як наука. Психіка як осередок життя							
1	Психологія як наука. Предмет і методи психології	5	4	2	2		1
2	Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка	5	4	2	2		1
3	Психологія особистості	6	4	2	2		2
4	Здібності. Психологія діяльності	8	4	2	2	2	2
Разом		24	16	8	8	2	6
Змістовий модуль II. Пізнавальні та емоційно-вольові процеси. Психологія спілкування та міжособистісні стосунки							
5	Психологія спілкування. Психологія соціальних груп.	5	4	2	2		1
6	Відчуття. Сприймання	5	4	2	2		1
7	Пам'ять. Мислення	5	4	2	2		1
8	Увага. Уява	5	4	2	2		1
9	Емоції і почуття	5	4	2	2		1
10	Воля і саморегуляція	5	4	2	2		1
11	Психологічні особливості студентської групи	6	2	2		2	2
Разом		36	26	14	12	2	8
Усього		60	42	22	20	4	14
Частина II. Педагогіка							
Змістовий модуль III. Основи педагогічних знань та теорії навчання							
1.	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження	5	4	2	2		1
2.	Процес навчання та його принципи	5	4	2	2		1
3.	Форми, методи і засоби навчання	5	4	2	2		1
4.	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	5	4	2	2		1
5.	Диференційоване навчання в школі	8	4	2	2	2	2
Разом		28	20	10	10	2	6
Змістовий модуль IV. Основи теорії виховання та практика виховання							
6.	Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання	5	4	2	2		1
7.	Розвиток, виховання і формування особистості	5	4	2	2		1
8.	Методи та організаційні форми виховання. Самовиховання	6	4	2	2		2
9.	Виховання особистості в колективі, в сім'ї	10	8	2	4	2	2
Разом		26	18	8	10	2	6
Змістовий модуль V. Управління в галузі освіти							
10	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку. Управління освітою в Україні	6	4	2	2		2
Разом		6	4	2	2		2
Екзамен		30+30					
Усього		180	84	42	42	8	28

ІІІ. ПРОГРАМА

ЧАСТИНА І. ПСИХОЛОГІЯ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. ПСИХІКА ЯК ОСЕРЕДОК ЖИТТЯ

Тема 1. Психологія як наука. Предмет і методи психології

Предмет та завдання психології як науки. Основні етапи становлення психології як науки. Становлення та розвиток вітчизняної психології. Основні напрями психологічної науки. Галузі психології. Психологія в системі наук Зв'язок психології з іншими науками. Методологічні принципи та методи психології.

Рекомендована література:

Основна література: 7, 9, 11, 12.

Додаткова література: 10, 16.

Тема 2. Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка.

Вплив змін умов існування на виникнення та розвиток психіки. Природа психічного. Категорія відображення. Стадії розвитку психіки. Психіка і мозок. Функції психіки. Психіка і свідомість. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме в поведінці людей.

Рекомендована література:

Основна література: 9, 11, 12

Додаткова література: 3, 14.

Тема 3. Психологія особистості та її розвитку

Поняття про особистість у психології та її структуру. Дослідження природи особистості в психологічних теоріях. Самосвідомість особистості. Самооцінка. Спрямованість особистості. Потреби як джерело активності особистості. Форми спрямованості: потреби, ціннісні орієнтації, ідеали, світогляд, переконання, бажання, потяги. Фактори психічного розвитку особистості.

Рекомендована література:

Основна література: 7, 11, 12.

Додаткова література: 2, 10

Тема 4. Здібності. Психологія діяльності

Особистість та діяльність. Становлення внутрішньої (психічної) діяльності. Структура діяльності. Компоненти дії та їх функції. Уміння і навички як способи дій. Формування вмінь та навичок. Основні види діяльності. Поняття провідної діяльності у психічному розвитку особистості.

Рекомендована література:

Основна література: 7, 9, 11, 12.

Додаткова література: 2, 11.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПІЗНАВАЛЬНІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ. ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ

Тема 5. Психологія спілкування. Психологія соціальних груп.

Поняття про спілкування. Функції спілкування. Види та засоби спілкування. Невербальні засоби спілкування. Психологічні способи впливу в процесі спілкування. Прийоми підвищення ефективності спілкування. Взаємодія особистості з соціальними групами. Соціальні групи, їх сутність та функції. Класифікація соціальних груп. Групові феномени: групові норми, групові очікування та статус особистості, конформізм та неконформізм як феномени групової поведінки, лідерство та керівництво в групі.

Рекомендована література:

***Основна література:** 7, 9, 11.*

***Додаткова література:** 2, 10, 11.*

Тема 6. Відчуття. Сприймання

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Основні властивості відчуттів. Відчуття і діяльність. Поняття про сприймання. Різновиди сприймань. Властивості сприймань. Спостереження і спостережливість.

Рекомендована література:

***Основна література:** 9, 11, 12.*

***Додаткова література:** 3, 16.*

Тема 7. Пам'ять. Мислення

Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті та їх характеристика. Забування та його причини. Індивідуальні особливості пам'яті. Поняття про мислення. Соціальна природа мислення. Розумові дії та операції мислення. Форми мислення. Процес розуміння. Процес розв'язання завдань. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення.

Рекомендована література:

***Основна література:** 7, 11, 12.*

***Додаткова література:** 3, 14, 16.*

Тема 8. Увага. Уява

Поняття про уяву. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси. Процес створення образів уяви. Різновиди уяви. Уява і особистість. Поняття про увагу. Фізіологічне підґрунтя уваги. Різновиди і форми уваги. Властивості уваги. Фактори стійкості уваги.

Рекомендована література:

***Основна література:** 11, 12.*

***Додаткова література:** 3, 14, 16*

Тема 9. Емоції і почуття

Поняття про емоції та почуття. Функції емоцій та почуттів. Сутність, властивості та вираження емоцій і почуттів. Форми переживання емоцій. Види почуттів. Вищі почуття.

Рекомендована література:

***Основна література:** 7, 9, 12.*

***Додаткова література:** 2, 16.*

Тема 10. Воля і саморегуляція

Поняття про волю, довільні дії та їх особливості. Структура складної вольової дії. Вольові якості людини. Безвілля, його причини та переборення. Психічні стани особистості. Прийоми управління емоційними станами. Саморегуляція психічних станів особистості.

Рекомендована література:

***Основна література:** 9, 11, 12.*

Додаткова література: 3, 10, 16.

Тема 11. Психологічні особливості студентської групи

Вікові особливості студентів. Розвиток студентської групи. Роль, статус, самопочуття студента у групі. Роль, статус, самопочуття студента у групі. Дружба.. Міжособистісні стосунки і конфлікти.

Рекомендована література:

Основна література: 7, 9, 11.

Додаткова література: 2, 10, 11.

ЧАСТИНА II. ПЕДАГОГІКА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ ТА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ

Тема 1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень

Людина і суспільство. Предмет педагогіки і її основні категорії (навчання, виховання, освіта, розвиток). Педагогіка в системі наук про людину. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічної науки. Перспективи розвитку педагогіки в Україні. Загальнокультурне значення педагогіки. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Взаємозв'язок між психологією і педагогікою.

Складові дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, отримання та аналіз наукових фактів, впровадження в практику результатів дослідження). Принципи проведення наукових досліджень (цілісність, об'єктивність, історизм, комплексне використання методів тощо). Місце наукових досліджень у вирішенні завдань педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень. Теоретичні методи дослідження (аналіз і синтез, індукція й дедукція, аналогія, порівняння тощо). Емпіричні методи дослідження (спостереження, експеримент, тестування, анкетування тощо). Етапи наукового дослідження. Джерела педагогічної теорії: твори класиків педагогічної думки, наукові праці вчених, передовий педагогічний досвід, народна педагогіка.

Тема 2. Процес навчання та його принципи

Поняття про дидактику. Основні дидактичні категорії: навчання, освіта, викладання. Сутність процесу навчання. Функції навчання (освітня, розвиваюча, виховна). Двосторонній характер процесу навчання. Принципи і закономірності навчання. Викладання та його структура (планування роботи, організація навчальної діяльності учнів, врахування темпів індивідуального психічного розвитку учнів, стимулювання навчальної діяльності учнів, контроль, аналіз результатів та ін.). Основні етапи оволодіння знаннями: сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань, умінь на практиці.

Тема 3. Форми, методи і засоби навчання

Форми і види навчання. Модульне навчання. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікації методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: словесні, наочні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів: пізнавальні ігри, навчальні дискусії, заохочення, покарання. Методи контролю та самоконтролю в навчанні: опитування, контрольні, лабораторні роботи, тестова перевірка знань, самоконтроль і самоперевірка. Поняття про засоби навчання. Вибір методів навчання.

Класно-урочна і лекційно-семінарська форми навчання. Вимоги до сучасного уроку, лекції. Оптимізація та інтенсифікація навчального процесу (врахування навчально-виховної мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовки учнів,

віку учнів тощо). Позааудиторні форми навчання.

Тема 4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів

Поняття про діагностику навчальних досягнень учнів та її елементи: контроль, оцінювання, накопичення статистичних даних та їх аналіз, виявлення динаміки, тенденцій прогнозування подальшого розвитку учнів. Зв'язок контролю з іншими ланками процесу навчання: вивченням і осмисленням нового матеріалу, його закріпленням та використанням на практиці. Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь і навичок учнів: об'єктивність, систематичність, індивідуальний характер та ін. Аналіз і оцінка результатів навчальної діяльності слухачів. Види контролю знань учнів. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю. Формування в учнів умінь самоконтролю, об'єктивної самооцінки, керівна роль учителя в цих процесах. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

Тема 5. Диференційоване навчання в школі

Диференціація в освіті (між школами, класами, групами учнів та окремими учнями в межах школи). Види диференціації: за здібностями, за недостатністю здібностей, за майбутньою професією, за інтересами учнів. Рівні диференціації: мікро-, мезо- та макрорівні (в різних типах навчальних закладів: загальноосвітні школи, спеціалізовані школи, гімназії, колегіуми, ліцеї). Робота з обдарованими дітьми. Обдарованість загальна (розумова) та спеціальна (художня, соціальна, спортивна).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання

Поняття “виховання”. Спрямування виховного впливу на людину. Об'єктивні (спадковість; здоров'я; соціокультурне оточення сім'ї; обставини біографії; культурні традиції; професійний та соціальний статус; особливості країни та історичної епохи) і суб'єктивні (психічні особливості; світогляд; ціннісні орієнтації; внутрішні потреби та інтереси вихователя і вихованця; система відносин із соціумом; організовані виховні впливи на людину з боку певних людей; груп; об'єднань і всієї спільноти) чинники виховання. Структура виховного процесу.

Цілі виховання, критерії. Напрями виховання. Спрямування виховання – єдність мети і змісту (за цією ознакою виділяють: розумове, моральне, трудове, фізичне та естетичне виховання). Сучасні напрямки виховання (громадянське, правове, економічне, екологічне). Розвиток і виховання та їх взаємовплив.

Виховні концепції. Концепція національного виховання. Зміст виховання. Виховні ідеали. Принципи виховання (гуманізації, народності, неперервності, послідовності і систематичності, індивідуалізації та диференціації, єдності виховання та життєдіяльності та інші).

Види виховання (за інституційною ознакою: сімейне, шкільне, позашкільне, конфесійне, за місцем проживання, у дитячих та юнацьких організаціях та спеціалізованих освітніх закладах; за стилем відносин між вихователем і вихованцем: авторитарне, демократичне, ліберальне і вільне виховання).

Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості

Процес розвитку особистості. Спадковість і розвиток людини. Вплив соціального середовища на розвиток особистості. Діяльність як чинник розвитку людини.

Діагностика розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості.

Сутність виховання, його мета. Завдання складових виховання. Комплексний підхід до виховання особистості. Розвиток і виховання та їх взаємовплив.

Тема 8. Методи та організаційні форми виховання. Самовиховання

Методи, прийоми і засоби виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Організаційні форми виховання. Позакласна виховна робота. Колективні творчі справи. Закономірності виховання.

Сутність і зміст самовиховання особистості. Поняття “соціально зріла особистість” у педагогіці. Керована і самокерована особистість. Самоосвіта. Функції самоосвіти. Формування і корегування якостей, звичок і рис характеру. Співвідношення виховання, самовиховання і перевиховання в процесі розвитку особистості. Аутотренінг як один із засобів самовиховання. Участь у групових тренінгах із метою самовиховання.

Тема 9. Виховання особистості в колективі, в сім'ї

Форми виховання (індивідуальна, групова, мікрогрупова). Учнівський колектив. Методи згуртування учнівського колективу. Колектив і особистість. Принципи взаємодії особистості і колективу. Педагогічні проблеми взаємодії особистості і групи (колективу). Виховання особистості в колективі. Колективний педагогічний менеджмент. Педагогічне керівництво колективом.

Сім'я як інститут соціального розвитку. Функції сім'ї. Становлення сім'ї. Психолого-педагогічні вимоги до батьків. Єдність виховних впливів. “Педагогічно занедбані діти” і сім'я.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V. УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку.

Управління освітою в Україні

Освіта як соціальна функція. Поняття “компетенція”, “компетентність”. Основні компетенції, які необхідні в сучасному житті. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Провідні тенденції сучасної освіти: збільшення тривалості освіти, продовження обов'язкової освіти після закінчення школи, створення освітніх закладів нового типу, можливість отримати освіту за кордоном, зближення освітніх систем різних країн.

Принципи управління освітою. Принципи: науковості, демократизації, гуманізації, плановості, цілеспрямованості, активності, поєднання колегіальності з персональною відповідальністю. Школознавство. Система керівництва школою, організація її роботи.

Разом: 180 год., лекції – 42 год., практичні заняття – 42 год., самостійна робота – 28 год., модульний контроль – 8 год., екзамен – 60 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II						
Назва модуля	«Психологія як наука. Психіка як осередок життя»				«Пізнавальні та емоційно-вольові процеси»						
К-ть балів за модуль	83 бали				128 балів						
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Психологія як наука. Предмет і методи психології (1 б.)	Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка (1 б.)	Психологія особистості (1 б.)	Здібності. Психологія діяльності (1 б.)	Психологія спілкування. Психологія соціальних груп (1 б.)	Відчуття. Сприймання (1 б.)	Пам'ять. Мислення (1 б.)	Увага. Уява (1 б.)	Емоції і почуття (1 б.)	Воля і саморегуляція (1 б.)	Психологічні особливості студентської групи (1 б.)
Теми семінарських занять	Психологія як наука. Предмет і методи психології (11 б.)	Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка (11 б.)	Психологія особистості (11 б.)	Здібності. Психологія діяльності (11 б.)	Психологія спілкування та соціальних груп (11 б.)	Відчуття. Сприймання (11 б.)	Пам'ять. Мислення (11 б.)	Увага. Уява (11 б.)	Емоції і почуття (11 б.)	Воля і саморегуляція (11 б.)	
Самостійна робота	5 балів			5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25 б.				Модульна контрольна робота 2 25 б.						
Підсумковий контроль	Екзамен (інтегрований)										

Модулі	Змістовий модуль III					Змістовий модуль IV				Змістовий модуль V
Назва модуля	Основи педагогічних знань та теорії навчання					Основи теорії виховання та практика виховання				Управління в галузі освіти
К-ть балів за модуль	70					104				17
Лекції	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Теми лекцій	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень	Процес навчання та його принципи	Форми, методи і засоби навчання	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Диференційоване навчання в школі	Виховання особистості. Ідеали і принципи	Розвиток, виховання і формування особистості.	Методи та організаційні форми виховання. Самовиховання	Виховання особистості в колективі, в сім'ї	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку. Управління освітою в Україні
Семінари	11	11	11	11	11	11	22		22	11
Теми семінарських занять	Педагогіка і сучасність	Дидактика	Методи навчання та їх оптимальний вибір	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Диференційоване навчання	Виховання і сучасність	Динаміка виховання особистості		Виховання особистості в колективі	Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі. Сучасна школа
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 25					Модульна контрольна робота 4 25				
Семестровий контроль	60 год. (інтегрований 40 балів)									

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЧАСТИНА I. ПСИХОЛОГІЯ

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1.	МОДУЛЬ I. «ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. ПСИХІКА ЯК ОСЕРЕДОК ЖИТТЯ» Психологія як наука. Виникнення і розвиток психіки 1. Предмет і завдання психології як науки. 2. Основні етапи становлення психології як науки. 3. Становлення та розвиток вітчизняної психології. 4. Основні напрямки психології. 5. Галузі психології. Зв'язок психології з іншими науками. 6. Принципи і методи психології. <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 7, 9, 11, 12.</i> <i>Додаткова література: 10, 16.</i>	2
2.	Виникнення і розвиток психіки. Мозок і психіка 1. Природа психічного. Категорія відображення. 2. Стадії розвитку психіки. 3. Функції психіки. 4. Психіка і свідомість. 5. Поняття про свідомість, її особливості та функції 6. Структура свідомості <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 9, 11, 12</i> <i>Додаткова література: 3, 14.</i>	2
3.	Психологія особистості 1. Поняття про особистість та її структуру. 2. Самосвідомість особистості. 3. Потреби як джерело активності особистості. Спрямованість особистості. 4. Особистість та діяльність. Становлення внутрішньої (психічної) діяльності. 5. Основні види діяльності. <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 7, 11, 12.</i> <i>Додаткова література: 2, 10</i>	2
4.	Здібності. Психологія діяльності 1. Поняття здібностей. Здібності та задатки. Види здібностей. 2. Структура здібностей. Розвиток здібностей та їх рівні. 3. Особистість та діяльність. Становлення внутрішньої (психічної) діяльності. 4. Структура діяльності. Компоненти дії та їх функції. 5. Уміння і навички як способи дій. Формування вмінь та навичок. 6. Основні види діяльності. Поняття провідної діяльності у психічному розвитку особистості.	2

	<p>Рекомендована література: Основна література: 7, 9, 11, 12. Додаткова література: 2, 11.</p>	
5.	<p>МОДУЛЬ II. ПІЗНАВАЛЬНІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ Психологія спілкування та соціальних груп 1. Поняття про спілкування. Функції спілкування. 2. Мова як засіб спілкування. 3. Невербальні засоби спілкування. 4. Різновиди спілкування. Рекомендована література: Основна література: 7, 9, 11. Додаткова література: 2, 10, 11</p>	2
6.	<p>Відчуття. Сприймання 1. Поняття про відображення як основу психічної діяльності. 2. Поняття про відчуття, його види та властивості. 3. Відчуття і діяльність. 3. Сприймання та його природа. Фізіологічні основи сприймання. 4. Види сприймань. 5. Властивості сприймань. 6. Спостереження і спостережливість Рекомендована література: Основна література: 9, 11, 12. Додаткова література: 3, 16.</p>	2
7	<p>Пам'ять. Мислення 1. Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. 2. Види пам'яті. Процеси пам'яті. 3. Закономірності пам'яті. Розвиток пам'яті. 4. Індивідуальні особливості пам'яті. 5. Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. 6. Форми мислення. Різновиди мислення. 7. Індивідуальні особливості мислення. Особливості творчого мислення. Рекомендована література: Основна література: 7, 11, 12. Додаткова література: 3, 14, 16.</p>	2
8	<p>Увага. Уява 1. Поняття про увагу. Фізіологічне підґрунтя уваги. Різновиди і форми уваги. 2. Властивості уваги. Фактори стійкості уваги. 3. Поняття про уяву. Зв'язок уяви з об'єктивного дійсністю. 4. Процес створення образів уяви. 5. Функції уяви та її розвиток. Різновиди уяви. Рекомендована література: Основна література: 11, 12. Додаткова література: 3, 14, 16</p>	2

9	Емоції і почуття 1. Поняття про емоції та почуття. Функції емоцій та почуттів. 2. Вираження емоцій та почуттів. 3. Форми переживання емоцій. 4. Види почуттів. <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 7, 9, 12.</i> <i>Додаткова література: 2, 16.</i>	2
10	Воля і саморегуляція 1. Поняття про волю. 2. Структура складної вольової дії. 3. Вольові якості людини. 4. Безвілля, його причини і способи переборення. <i>Рекомендована література:</i> <i>Основна література: 9, 11, 12.</i> <i>Додаткова література: 3, 10, 16.</i>	2

ЧАСТИНА II. ПЕДАГОГІКА

Семінарське заняття 11.

Тема: Педагогіка і сучасність (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Предмет і завдання педагогіки в контексті історичного розвитку суспільства. Роль педагогіки в системі наук про людину.
2. Методи педагогічних досліджень.
3. Освіта як найкоротший шлях до скарбниці світової культури. Освіта в Україні та інновації у вищій школі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Роль педагогіки у систем наук про людину”; використовуючи матеріал лекції “Методи педагогічних досліджень”;
3. розробити опитувальник студентів щодо покращення якості освіти у Вашій групі;
4. провести категоріальний аналіз понять педагогіки: “виховання”, “навчання”, “освіта”, “розвиток”, “формування”; охарактеризувати систему педагогічних наук (таблиця);
5. розкрити зв'язки педагогіки з іншими людинознавчими науками (графік).

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою

системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.

3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.

4. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.

5. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.

Семінарське заняття 12

Тема: Дидактика (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність процесу навчання. Принципи і закономірності навчання.
2. Дидактика та її основні категорії.
3. Освітні теорії. Мотивування навчання.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Зміст сучасної освіти”;
3. використовуючи матеріал лекції “Процес навчання та його принципи”, розробити дидактичні завдання щодо вивчення дисципліни “Педагогіка загальна” у Вашій групі;
4. охарактеризувати фактори, що впливають на формування змісту шкільної освіти;
5. на основі документів про освіту й школу (див. список літератури) накреслити стратегію розвитку змісту освіти в Україні.

Рекомендована література

1. Аббас Н.О. Роль та місце громадянської освіти в демократичному вихованні підростаючого покоління. / Н.О. Аббас // Виховна робота в школі. – 2012. – №2. – С.37 – 38.
2. Акпинар Л.Е. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навчальний посібник / Л. Е. Акпинар. — К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 288 с.
3. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. – К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. – 128 с.
4. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
5. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоєва. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.
6. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.

Семінарське заняття 13

Тема: Методи навчання та їх оптимальний вибір (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Етапи засвоєння знань учнями.
2. Класифікація методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання.
3. Форми навчання. Вимоги до сучасного уроку.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Інтерактивні методи навчання: сучасні інноваційні проекти”;
3. використовуючи матеріал лекції “Форми, методи і засоби навчання”, розробити і скласти уніфіковану класифікаційну модель методів навчання;
4. установити зв'язок між поняттями “метод”, “прийом”, “засіб навчання” (графік);
5. охарактеризувати словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові методи навчання (таблиця); спробувати визначити умови їх оптимального поєднання (на прикладі); аргументувати доцільність використання інтерактивних методів на уроці.

Рекомендована література

1. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
2. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
3. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.
4. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.
5. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник.– Херсон: Олді-плюс, 2015. – 326с.

Семінарське заняття 14

Тема: Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Діагностика навчальних досягнень учнів. Види контролю знань учнів.
2. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю.
3. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Розробити презентаційний проект на тему “Рейтингова система оцінювання: переваги і недоліки”;
3. Використовуючи матеріал лекції “Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів”, описати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів будь-якої вікової категорії з Вашого фаху (таблиця);
4. Розкрити значення оцінки як мотиву навчання і сутність понять: “оцінювання”, “оцінка”, “відмітка”, “бал”, “облік успішності” (тезаурус);
5. З’ясувати зміст попереднього, поточного тематичного та підсумкового контролю, методи їх здійснення та вимоги до нього.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
3. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
4. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
5. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.

Семінарське заняття 15

Тема: Диференційоване навчання (2 год.)

План заняття

- I. Теоретична частина.
Понятійно-категоріальний апарат теми.
1. Диференціація освіти.
2. Види і рівні диференціації.
3. Індивідуалізація навчання учнів.
- II. Перевірка самостійної роботи.
- III. Модульна контрольна робота.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Розробити презентаційний проект на тему “Рівні диференціації”;
3. Розкрити сутність процесу диференціації освіти;
4. Скласти план дискусійного проекту на тему: “Диференціація освіти: переваги та недоліки процесу”; охарактеризувати процес індивідуалізації навчання учнів під час уроків (навести приклади з власного досвіду).

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко,
3. Алла Панченко. – К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. – 128с.
4. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
5. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат.
<http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
6. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.

Семінарське заняття 16

Тема: Виховання і сучасність (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Завдання виховання в контексті історичного розвитку суспільства.
2. Роль педагогіки в становленні особистості.
3. Зміст національного виховання.
4. Принципи виховання та їх характеристики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Розробити презентаційний проект на тему “Роль педагогіки у становленні гармонійно розвиненої особистості”;
3. Використовуючи матеріал лекції “Ідеали і принципи виховання”, розробити модель власного ідеалу у вихованні;
4. Охарактеризувати структурні компоненти процесу виховання (мета, завдання, закономірності, рушійні сили); описати сучасні форми організації виховання (графік);
5. На основі аналізу сучасних документів держави про освіту розкрити проблеми і напрямки виховання підростаючого покоління в Україні на сучасному етапі (таблиця).

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
- Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.

3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім "Слово", 2014. –440 с.
4. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
5. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. — К.: Видавничий Дім "Слово", 2015. — 632 с.

Семінарське заняття 17

Тема: Динаміка виховання особистості (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність процесу, методів, прийомів і засобів виховання.
2. Методи виховання та їх оптимальний вибір.
3. Роль і місце самовиховання у виховному процесі. Значення співробітництва в процесі самовиховання особистості.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Розробити презентаційний проект на тему "Самовиховання особистості";
3. Використовуючи матеріал лекції "Розвиток, виховання і формування особистості", розробити і скласти уніфіковану класифікаційну модель методів виховання (графік);
4. Охарактеризувати підходи різних авторів до класифікації методів виховання (таблиця);
5. Описати умови та фактори, що впливають на вибір раціонального поєднання методів виховання. Аргументуйте відповідь.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
3. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
4. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогіка : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
5. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім "Слово", 2014. –440 с.

Семінарське заняття 18

Тема: Виховання особистості в колективі (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Форми виховання.
 2. Особливості розвитку учнівського колективу і особистості.
 3. Педагогічні вимоги до батьків. Особливості виховання дітей в сім'ї.
 4. Роль і місце народної сімейної педагогіки в технології виховання людини.
- II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Розробити презентаційний проект на тему “Свідоме батьківство”; використовуючи матеріал лекції “Виховання особистості в колективі, в сім'ї”, розробити і скласти порівняльну таблицю щодо вимог школи і батьків до особистості дитини;
3. Обґрунтувати, чому джерелом виховного впливу виступає не тільки вихователь, батьки, а й учнівський колектив (клас), інші дитячі об'єднання;
4. Розкрити сутність групи методів формування суспільної поведінки та досвіду суспільних відносин;
5. Навести приклади традиційних народних методів виховання і розвитку дитини в родині (фото).

Рекомендована література

1. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
2. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
3. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.
4. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.
5. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник.– Херсон: Олді-плюс, 2015. – 326с.

Семінарське заняття 19

Тема: Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі. Сучасна школа (2 год.)

План заняття

- I. Теоретична частина.
- Понятійно-категоріальний апарат теми.
1. Реформи в українській школі кінець XX початок XXI століть. Структура системи освіти в Україні. Самоврядування.
2. Проблеми, які необхідно подолати на шляху реформування школи. Позитивний і негативний вплив суспільної думки на реформування школи. Місце вчителя в системі сучасної освіти.
3. Розвиток освіти в різних країнах. Інноваційні педагогічні технології на зламі тисячоліть.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. Розробити презентаційний проект на тему “Інноваційні педагогічні технології III тисячоліття”;
3. Використовуючи матеріал лекції “Управління освітою в Україні”, розробити і скласти уніфіковану модель керівника-лідера; розкрити сучасні вимоги до вчителя;
4. Охарактеризувати проєктувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські уміння педагога-лідера;
5. Визначити пріоритети освіти на сучасному етапі (графік); описати типи навчальних та навчально-виховних закладів, що існують сьогодні в міжнародному освітньому просторі (фото);
6. Розкрити сутність сучасної моделі управління освітою в Україні у порівнянні з іншими країнами (таблиця).

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Внутрішній контроль: робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. — К.: Редакції газет з управління освітою, 2013. — 120 с. — (Бібліотека “Шкільного світу”).
3. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко, Алла Панченко. — К.: Редакції газет з управління освітою, 2013. — 128с.
4. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев’юк, С. Сисоєва. — К. : Едельвейс, 2013. — 460 с.
5. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. — М., 2015. — 488.
6. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. —440 с.
7. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
8. Формування професійної культури керівника навчального закладу в сучасному освітньому середовищі : зб. матеріалів / укл. М. О. Сташенко. — Луцьк : ВІППО, 2015. — 148 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЧАСТИНА I. ПСИХОЛОГІЯ

№ з/п	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
1.	Вивчення мотивації на досягнення у людини (за допомогою методики «Шкала потреб у досягненні» Ю.М. Орлова).	2	5

2.	Встановіть взаємозв'язок рівнів розвитку нервової системи, стадій розвитку психіки і форм поведінки живих істот.	2	5
3.	Проведіть дослідження по виявленню окремих властивостей власної особистості та особливостей діяльності, користуючись психодіагностичними методиками теми 13. „Особистість” в Практикумі із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000.	2	5
4.	Користуючись Практикумом із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000 (тема 1. Відчуття, тема 2. Сприймання), дослідить індивідуальні особливості відчуттів та сприймань.	2	5
5.	Визначте позитивні та негативні наслідки забування як процесу пам'яті та вкажіть шляхи запобігання забуванню бажаної інформації.	2	5
6.	Користуючись Практикумом із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000 (тема 6. Уява, тема 4. Увага), дослідить індивідуальні особливості уяви та уваги.	2	5
7.	Охарактеризуйте місце та роль емоцій у структурі особистості.	1	5
8.	Дослідження властивостей нервової системи школяра (за допомогою методики «Теппінг-тест» Е.П. Ільїна).	1	5
Разом		14	40

ЧАСТИНА II. ПЕДАГОГІКА

Змістовий модуль III. ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ ТА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ

Тема 1. Педагогіка як наука. Процес навчання та його принципи – 1 год.

1. Опрацюйте Концепцію національно-патріотичного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання.
2. Ознайомтесь зі змістом Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки і випишіть основні завдання реалізації Національної стратегії.

Тема 2. Форми, методи і засоби навчання – 1 год.

1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації навчального процесу на науковій основі.
2. З погляду ефективності і доцільності проаналізуйте методи навчання, які були використані викладачем вищої школи (на конкретному занятті).
3. Опишіть і графічно зобразіть методи навчання.

Тема 3. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів – 1 год.

1. Опрацюйте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої школи.
2. Охарактеризуйте тестову форму контролю навчальних досягнень учнів і визначте її місце в навчальному процесі.
3. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.

Тема 4. Диференційоване навчання в школі – 2 год.

1. Обґрунтуйте шляхи оптимізації домашньої навчальної роботи учнів.
2. Охарактеризуйте учнів з підвищеними навчальними можливостями.
3. Порівняйте поняття «індивідуалізація» і «диференціація» навчання.

Змістовий модуль IV. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання – 1 год.

1. Опрацюйте Концепцію національно-патріотичного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання.
2. Проаналізуйте місце переживань та зовнішнього тиску в процесі виховання особистості.
3. Визначте свій виховний ідеал, який Ви прагнете досягти.

Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання – 1 год.

1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації виховного процесу на науковій основі.
2. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.
3. Опишіть виховний ідеал, до якого ви прагнете.

Тема 8. Методи та організаційні форми виховання – 2 год.

1. Проаналізуйте, якою мірою ваша сім'я, і школа, яку ви закінчили, сприяли розв'язанню завдань всебічного розвитку.
2. Наведіть 2–3 приклади впливу соціального середовища на розвиток особистості дитини.
3. Проаналізуйте процес власного розвитку і вкажіть на прояви соціального успадкування.
4. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.

Тема 9. Виховання особистості в колективі та в сім'ї – 2 год.

1. Опишіть колектив свого випускного класу з погляду особливостей його розвитку і взаємовідносин між членами колективу.
2. Доберіть низку праць (10–15 назв) з проблем розвитку колективу, яку можна рекомендувати класним керівникам.
3. Наведіть докази позитивного і негативного виховання в особистості колективізму і індивідуалізму в сім'ї.

Змістовий модуль V. УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку – 2 год.

1. Визначте і запишіть у три колонки риси, притаманні лідеру, керівнику і керівнику-лідеру.
2. Перерахувати потреби, які впливали і продовжують впливати на формування мотивів отримання освіти особистістю.
3. Опишіть тенденції розвитку сучасної європейської освіти.
4. Відвідайте сайт Міністерства освіти і науки та знайдіть інформацію для виконання наступного завдання: скласти в хронологічному порядку список законодавчих актів, що

призначені для реформування школи за період з 2012 по нинішній час.

5. Обґрунтуйте необхідність упровадження в освітній процес сучасного педагогічного досвіду. Доберіть влучні аргументи.

6. Визначте проблеми і поставте задачі, які педагогіка може вирішити найближчим часом.

7. Опишіть основні форми методичної роботи в школі.

8. Накреслити схему, що відображає структуру управління освітою в Україні.

9. Підготуйте питання до дискусії на тему: “Проблема полягає не у сприйнятті нових ідей, а у відмові від старих уявлень” (Джон М. Кейнс.)

10. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля III.

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (ЧАСТИНА II. ПЕДАГОГІКА)

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль III. Основи педагогічних знань. Основи теорії навчання			
Тема 1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження (1 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	I
Тема 2. Процес навчання та його принципи (1 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	I
Тема 3. Форми, методи і засоби навчання (1 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	II
Тема 4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів (1 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	II
Тема 5. Диференційоване навчання в школі. (2 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	II
Змістовий модуль IV. Основи теорії виховання та практика виховання			
Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання (1 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	III
Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання (1 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	III
Тема 8. Методи та організаційні форми виховання (2 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	IV
Тема 9. Виховання особистості в колективі. Виховання особистості в сім'ї (2 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	IV
Змістовий модуль V. Управління в галузі освіти			
Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку. Управління освітою в Україні (2 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування,	5	IV
Разом: 28 год.	Разом: 50 балів		

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни “Педагогіка і психологія” оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 5, табл. 6.

Таблиця 5

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування (лекції)	42
2.	Відвідування (семінари)	42
3.	Семінарські заняття (підготовка)	168 (макс. 210)
4.	Модульні контрольні роботи (1-4)	100
5.	Самостійна робота	90
6.	Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал		482 (макс. 524) + 40

Коефіцієнт перерахунку – $482 : 60 = 8,03$

Розрахунок балів подано з урахуванням можливості студенту взяти участь в обговоренні визначених програмою питань семінарських занять з навчальної дисципліни не менше ніж 80 % із запрограмованих навчальних занять.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 6

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь) в межах навчального матеріалу	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	Незадовільно
F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, подано у табл. 7.

Таблиця 7

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання
«відмінно»	A	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	B C	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні

		незначні помилки.
«задовільно»	D	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
	E	
«незадовільно»	FX	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
	F	

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни “Педагогіка” відбувається у процесі навчання, що охоплює лекції; семінарські заняття; роботу в Інтернет; складання графічних схем, таблиць; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (проектів).

Під час лекції студенти отримують нову інформацію, що має теоретичний, аналітичний, проблемний характер. У процесі навчання використовують різні методи – від пояснювально-ілюстративних до проблемних. Індивідуальні завдання мають переважно дослідницький характер. Серед найважливіших засобів навчання особливо варто відзначити засоби візуалізації (слайди, схеми, таблиці, рисунки тощо), які використовують у поєднанні з активною діяльністю студентів.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ПСИХОЛОГІЯ

1. Предмет загальної психології.
2. Завдання загальної психології.
3. Диференціація психології на окремі галузі.
4. Основні принципи психології.
5. Міждисциплінарні зв'язки психології.
6. Методи психології.
7. Відмінність психіки людини від психіки тварин.
8. Виникнення і розвиток людської свідомості.
9. Структура свідомості. Свідоме та несвідоме в психічній діяльності людини.
10. "Мова" та спілкування тварин.
11. Поняття про відчуття.
12. Фізіологічні основи відчуттів.
13. Класифікація та види відчуттів.
14. Властивості відчуттів.
15. Загальні закономірності відчуттів.
16. Як пов'язані між собою відчуття та діяльність.
17. Поняття про сприймання.
18. Фізіологічна основа сприймання.
19. Різновиди сприймання.
20. Індивідуальні особливості сприймання.
21. У чому полягає спільне та відмінне між сприйманням та відчуттями.
22. Вплив на сприймання попереднього досвіду людини.
23. Спостереження і спостережливість.
24. Поняття про пам'ять.
25. Класифікація та види пам'яті.
26. Роль пам'яті в психічному житті людини.
27. Поняття про мислення. Функції мислення..
28. Форми мислення.
29. Охарактеризуйте операції мислення.
30. Процеси мислення.
31. Класифікація та види мислення.
32. Індивідуальні відмінності в мисленні людини та її інтелект.
33. Поняття про уяву.

34. Фізіологічна основа уяви.
35. Процес створення образів уяви.
36. Класифікація та види уяви.
37. Уява і особистість.
38. Зв'язок уяви з емоційно-вольовою сферою особистості.
39. Роль уяви в різних видах творчості.
40. Поняття про увагу.
41. Різновиди уваги.
42. Форми уваги.
43. Властивості уваги.
44. Поняття про емоції та почуття.
45. Фізіологічні основи емоцій та почуттів.
46. Вияв емоцій та почуттів.
47. Форми переживання емоцій та почуттів. Вищі почуття.
48. Емоційні стани.
49. Поняття про волю.
50. Довільні дії і їх особливості.
51. Вольова регуляція поведінки.
52. Класифікація основних вольових якостей особистості.
53. Розвиток та виховання вольової активності людини.
54. Активність і діяльність.
55. Зміст і структура діяльності.
56. Основні види людської діяльності.
57. Головні відмінності людської діяльності від активності тварин.
58. Поняття про особистість.
59. Структура особистості.
60. Свідоме і несвідоме в структурі особистості.
61. Спрямованість особистості.
62. „Я-концепція” особистості.
63. Самосвідомість. Самооцінка. Самоповага.
64. Особистісне зростання.
65. Поняття про темперамент.
66. Типи темпераменту.
67. Головні властивості темпераменту.
68. Фізіологічні основи темпераменту.
69. Вплив темпераменту на діяльність людини.
70. Поняття про характер.
71. Структура характеру.
72. Головні риси характеру.
73. Природа характеру.
74. Формування характеру.
75. Поняття про здібності.
76. Структура здібностей.
77. Відмінності в здібностях та їх природа.
78. Формування та розвиток здібностей.

79. Поняття про спілкування.
80. Засоби спілкування.
81. Функції і форми спілкування.
82. Рівні спілкування. Стили спілкування.
83. Різновиди спілкування.
84. Фізіологічні механізми мовної діяльності.
85. Міжособистісні взаємини та ставлення.
86. Класифікація груп у психології та їх характеристика.
87. Референтні групи та особистість.
88. Сприймання людьми одне одного як аспект міжособистісних взаємин.

ПЕДАГОГІКА

1. Роль учителя у суспільному розвитку. Функції учителя. Основні вимоги до особистості педагога.
2. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
3. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічних наук.
4. Методи науково-педагогічних досліджень.
5. Розвиток і формування особистості. Біологічне і соціальне у розвитку людини.
6. Роль спадковості у людському розвитку. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних і моральних якостей.
7. Вплив середовища на розвиток особистості.
8. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості.
9. Активна діяльність особистості як фактор її розвитку.
10. Акселерація та ретардація.
11. Вікова періодизація дітей.
12. Сутність, завдання, основні категорії дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками.
13. Сутність процесу навчання. Головні компоненти навчального процесу.
14. Функції та рушійні сили навчального процесу.
15. Структура процесу учіння (основні етапи засвоєння знань учнями).
16. Сутність закономірностей, принципів та правил навчання.
17. Основні закономірності процесу навчання.
18. Принцип науковості навчання. Шляхи його реалізації.
19. Принцип систематичності і послідовності навчання. Шляхи його реалізації.
20. Принцип наочності навчання. Шляхи його реалізації.
21. Принцип доступності навчання. Шляхи його реалізації.
22. Принцип свідомості та активності навчання. Шляхи його реалізації.
23. Принцип міцності засвоєння знань, умінь, навичок. Шляхи його реалізації.
24. Принцип врахування індивідуальних особливостей учнів у навчанні. Шляхи його реалізації.
25. Принцип емоційності навчання. Шляхи його реалізації.
26. Принцип зв'язку навчання з практичною діяльністю. Шляхи його реалізації.
27. Сутність і завдання змісту освіти.
28. Види та рівні освіти.
29. Компоненти загальної освіти.

30. Нормативні документи змісту освіти.
31. Сутність методів, прийомів і засобів навчання.
32. Класифікація методів навчання.
33. Методи навчання за джерелом знань.
34. Методи навчання за характером логіки пізнання.
35. Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності учнів.
36. Вибір методів навчання.
37. Форми організації навчання, їх становлення.
38. Класно-урочна форма організації навчання.
39. Вимоги до сучасного уроку в школі.
40. Типи уроків, їх структура.
41. Позаурочні (допоміжні) форми організації навчання.
42. Підготовка учителя до уроку.
43. Спостереження й аналіз уроку.
44. Функції аналізу й оцінки знань, умінь, навичок учнів.
45. Види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів.
46. Оцінка знань, умінь і навичок учнів.
47. Мета і завдання виховання.
48. Закономірності, рушійні сили та фактори процесу виховання.
49. Структура процесу виховання та його особливості.
50. Самовиховання і перевиховання.
51. Принципи виховання.
52. Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання.
53. Методи формування свідомості особистості.
54. Методи організації діяльності і формування поведінки.
55. Методи стимулювання поведінки і діяльності.
56. Педагогічні умови використання методів виховання.
57. Колектив, його ознаки, функції. Види і структура дитячого колективу.
58. Стадії розвитку дитячого колективу.
59. Шляхи згуртування дитячого колективу.
60. Функції, напрямки і форми роботи класного керівника.
61. Робота класного керівника з вивчення учнів, з організації та проведення позакласної виховної роботи.
62. Поняття “педагогічно занедбані діти”. Соціально-педагогічні причини появи важковиховуваних дітей.
63. Принципи, шляхи і засоби перевиховання “педагогічно занедбаних дітей”.
64. Моральне виховання: завдання, зміст, шляхи і засоби.
65. Розумове виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби і методи.
66. Естетичне виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби і форми.
67. Фізичне виховання: напрямки, засоби і форми.
68. Трудове виховання: завдання, принципи, шляхи, засоби та методи.
69. Сім’я як соціальний інститут суспільного розвитку. Функції сім’ї.
70. Вимоги до батьків.
71. Форми роботи класного керівника з батьками учнів.
72. Поняття системи освіти, її структура.

73. Принципи освіти в Україні.
74. Педагогічний менеджмент в Україні.
75. Управління загальноосвітніми навчально-виховними закладами.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. – 352 с.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-rochatkovoji-osvity/>
3. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник / І. В. Зайченко. – 3-тє видання, перероблене та доповнене – К.: Видавництво Ліра – К, 2016. – 608 с.
4. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.
5. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
6. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. – 632 с.
7. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посібник.- К., 2001.
8. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.: В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоєва. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.
9. Основи психології: Підручник/ За заг. ред О.В. Киричука, В.А. Роменця.- К.,1996.
10. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
- Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии: В 2х т.- М.,1989.
11. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інш.; за ред. Ю.Л. Трофімова.-К., 2001.
12. Психологічний словник/ За ред. В.І. Войтка.- К.,1982.

Додаткова література

1. Акпинар Л.Е. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навчальний посібник / Л. Е. Акпинар. — К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 288 с.
2. Берн З. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы,- Минск, 1992.
3. Бойко Е.И. Механизмы умственной деятельности (Динамические временные связи).- Горенко Е., Толстиков В. Природа собственного «Я».- М.,2001
4. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. — К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. — 128 с.
5. Внутрішній контроль : робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. — К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. — 120 с. — (Бібліотека “Шкільного світу”).
6. Курс практической психологии, или как научиться работать и добиваться успеха: Учебное пособие/ Автор-сост. Р.Р. Кашапов.- Ижевск, 2000.
7. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
8. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.
9. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. А. Мазаракі; худож.-оформлювач І. М. Безрукавий. — Харків: Фоліо, 2014,— 846 с.
10. Платонов К.К. Структура и развитие личности.- М.,1986.
11. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології : перспективи і ризики взаємодії : навч.-метод. посіб. / О.В. Петрунько. — К. : Міленіум, 2013. — 80 с.
12. Проблемы периодизации развития психики в онтогенезе/ Под ред. В.В. Давидова, Д.Б. Эльконина и др.- М., 1976.
13. Спіріна Т.П. Етика соціально-педагогічної діяльності : навч.-метод. посіб. / Т.П. Спіріна. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. — 247 с.
14. Тихомиров О.К. Психология мышления.- М., 1984.
15. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.
16. Хрестоматия по психологии/Сост. В.В. Мироненко; под. ред. А.В. Петровского.- М., 1987.

Робоча програма навчальної дисципліни

“Педагогіка і психологія”

Розробники:

Леонтєєва Інна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

Подофей Світлана Олексіївна, кандидат психологічних наук, викладач кафедри педагогіки та психології.